

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Losonezi-utca 24. sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petsor térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A termény-kiállítás.

Általánosan tudva van, hogy megyénket az alföldön élő honfitársak oly kietlen és terméketlen vidéknek gondolják, melynek nincsenek széles, buza-termő völgyei, nincsenek szőlőgerendekkel ékeskedő hegyei, — hanem színtök ez nem egyéb bérceknek egymásba kapesolódó tömkelegénél, melyeknek sovány oldalain gyéren terem meg a zab és krumpli; s a nemesebb növényeknek csakis hírét hallanánk itt Gömörben, ha egyikünk másikunk, kik kereskedéssel foglalkozunk le nem utazgatnánk a termékeny alföldre, hol „aranykálász”-t ingat a reggeli szellő, s ha a szomszéd Borsod, Hevesmegyét, a boráról híres Hegyalját olykor-olykor meg nem látogatnók, hol a bércek alján sárguló szőlőfürtökre esik a fénylő napugár.

De hiszen ezen csodálkozunk nem lehet. — Népünket csakis a sonkolyosok és fazekasok után ismeri az ország nagyrésze: a honmaradottakra csakis azokról következtek, kikkel aratási időben termékeny földjét arattatja; érezdus bérceink terménye pedig oly sok fásison megy át, míg forgalomba jó, hogy legtöbbször elfeledik megkérdeni, hogy az a szántóvas, mely a termékeny alföldet hasogatja, honnan került elő? — ez pedig nem szól semmit, nem árulja el azokat, kik a mélyből felhozták, a hasznavehetetlen résztől megtisztíták s képessé tették arra, hogy az emberiség háztartásában a leg-nélkülözhetlenebb legyen.

Igen, mert oly ritkán adunk életjelt magunkról; hiszen magunk sem ismerjük még eléggé megyénk gazdagságát s így hogy kívánhatjuk azt, hogy az alföld lakóinak megyénkről, ennek népéről és termékeiről alkotott — valljuk meg — nem épen hizelgő nézete megváltozzék.

Ezt csak úgy remélhetjük, várhatjuk, sőt követelhetjük jogosan, ha magunk-magunkat megismerve, terményeinkkel versenyre kelünk s megyénk kincseit nem rejtjük el, mint a fősvény aranyait, hanem piacra visszük s minden utat és módot megkísértünk arra: hogy ne csak a hon határain belül, de azon kívül is ismerjék megyénket.

Erre kell törekedni e bércezes megye minden fiának, különösen pedig azoknak, kik termeléssel foglalkoznak.

Megyénk „Gazdasági egyesülete” igen helyesen fogta fel mindezen érdekeket, midőn a gazdasági kiállítás eszméjét keresztül vitte s erre nézve nem kis lendületet várhatunk a folyó év szeptember 3-án megnyitandó terménykiállítástól, melyen a mint tudjuk, egymás mellett fogjuk látni a különböző nemű és fajú termékeket, melyekből megyénk völgyeinek termékenységére, a gazdaközön-ség gazdasági jártasságára mondhatunk ítéletet.

S épen azért ez eszmét, a terménykiállítás eszméjét mi is melegen ajánljuk a termelő közönség figyelmébe s hisszük, hogy e kiállításon megyénk minden völgye kivétel nélkül képviselve leend!

Azokról a csoport- vagy köradó-végrehajtókról.

A „Gömör-kishont” f. évi 30. számának vezérezikke csoport vagy köradó-végrehajtó cím alatt a rimaszombati — helyesebben gömörkishont megyei — kir. adófelügyelő urnak 6200/882 sz. alatt a szolgabíró urakhoz intézett megkeresését veszi bonézkés alá, s alkotmányos házáknak önkormányzati jogát áthatva szerény megjegyzéseivel halálos ítéletet mond a kir. adófelügyelő urnak ebbeli intézkedése felett, és kir. tanácsosi címet vagy vaskorona rendet megérdemelt reform-eszme létesítésével gyanúsítja a tervezőt, mintha a kir. tanácsosi cím vagy vaskorona rend alkotmányosan gondolkodó embert, — ha arra érdemessé teszi magát, — már megsem illethetne.

Végig olvasva e vezérezikket a „valaki”-ben — ha nem személyes érdeke vagy antipathia vezette tollát*) — tetőtől talpig magyar embert vélek felismerni, ki mint jó hazafi féltékeny minden oly reformeszmékre, melyek legtávolabbról is az alkotmányos önkormányzat alapjait megingatni célozzák s ezen szempontból nem is a polemizálás viszketege buzdít engem arra, hogy tollhoz nyulok, csupán felvilágosítani ohajtom ezikkirót, miszerint sokszor nem oly fekete az ördög, mint a minőnek festik, s hogy a kir. adófelügyelő urnak ezikkiró oda ítélne a kir. tanácsosi címet, ha előbb alapos meggyőződést szerzett az általa famosusnak gondolt felhívás czéljáról; lassuk csak a tényállást a maga valóságában!

Azt tudja mindenki, — ki némi ösmerettel bír az adó-

*) Biztosítjuk, hogy nem.

Szerk.

Eh! feledjék! esengjen a pohár, ha
Ma hazugság értök — innom is!

Borsody Béla.

Fürdői levél.

Ajnácskő, aug. 3.

A gömöri érzéhegység délnyugati része vulkanikus kuphegyen emelkedő vármomjaival, szeszélyes völgykatlanai-val, együgyű s annyira jellemző tájszólásu barkó népével egy külön földdarabot látszik alkotni. Vidéke meglepő, változatos: apró völgyei új meg új képet tárnak az utazó elé. Százados tölgyerdők, viruló mezők, magasba emelkedő vármomok kötik le a szemet lépten-nyomon. A hősi lovagkor, a 14. és 15. század rabló korszakai, a török uralom szomorú ideje mind itt hagyták emlékeiket. Serke, Várgede, Ajnácskő, Sörög, Fülel stb. mind egy-egy ily haldokló maradványa ama századok valamelyikének, a nép ajkain megmaradt mondák ködös, homályos leplebe burkolva a történelem szomorú és dicső valóságát. A Gortva patak alacsony medrében, merész kanyarulataival loeog a vármomok alján csendes holdas estéken fényes álomba ringatva a tünődőt, ki a multak zajos történetét látja elvonulni szemei előtt.

E regényes vidéken erdőséges dombok között fekszik a kies ajnácskői fürdő, a mi fürdők, már t. i. mert Gömör-megyében van. Különben miniszteri tulajdon, a földmívelési miniszteré.

Egészséges levegő, kitünő gyógyerejű víz, gyönyörű sétahelyek, posta- és vasutállomás, zene, élvezhető ellátás, szeretetreméltó fürdőigazgató, fiatal orvos, kell-e még egyéb is reklamáknak? Ez is fölösleges, enélkül is tele van mindig, mi pedig gömöriek eléggé ismerjük.

Igaz, hogy a rafinrozott izlésű külföldi fürdőkön elkényesztett közönség gáncsolni valót eleget találhat itt, de hát kérem a mi romlatlan vidéki betegeknek nem oly követelők. Aztán meg, tetszik tudni az igen sokat tesz ám, ha valaki azt mondhatja: én a miniszter fürdőjén gyógyultam.

Eddig csak oly minisztereket ismertünk, akik beteggé tették a közönséget ijesztő adóintő ezédulákkal; báró Kemény alkalmat nyújt a meggyógyulásra is. A kit már egé-

gyi törvényekről, — hogy az 1876 évi XV t. cz. az adókezelést a községek hatás körébe utalja, s tudja azt is, hogy az adókezelés egyik legfontosabb része: a 100 firtot meg nem haladó adó behajtása a községi bírák és körjegyzők vállait nyomja, és hogy a fennidézett t. cz. 62. §-a szerint — hol az adó igazolatlanul hátralékban marad, ott a községi előjárók s körjegyzők költségén hajtatik az be akár más hatósági akár állami közeg által, — ezekből következik 1-ször az, hogy add meg az Istennek a mi az Istené és az országnak a mi az orszagé, még pedig pontosan, 2-szor az, hogy az adó kezelési törvény önkormányzati alapokra van letéve, 3-szor az, hogy ez szentesített törvény, mely a kir. adófelügyelőnek megadja azon jogot, sőt kötelességüké teszi, miszerint az adóbehajtást kényszer eszközök felhasználásával is szorgalmazza.

Czikkiró ur állítása szerint a mi kir. adófelügyelőnk nines megelégedve a törvény ezen intézkedésével, ő neki gyökeresebben ható reformra van szüksége, szerinte a szolgabíró, körjegyző, községi bíró nem eléggé alkalmas közegek e czéla, ezek a prés-esavarásba már belefáradtak stb. én meg ezennel nyiltan kijelentem, hogy a mi kir. adófelügyelőnk a törvény korlátain belül a legnemesebb gondolatsugalta czélból hivta egybe a rimaszombati hjárás község bíráit s körjegyzőit a mai napon Nyustján tartott tanácskozmányhoz, és pedig: mivel a kir. adófelügyelő ur igen jól tudja azt, hogy a községi bírák zöme — tisztelet a kivételeknek — képtelen az önkormányzat alapján hatáskörükbe utalt nagyszámú hivatalos teendőiknek megfelelni, továbbá mivel igen jól — talán legjobban — tudja azt, hogy a körjegyzők minden szorgalmuk s legjobb akaratak mellett sem képesek a mintegy 20 fennhatóság naponként szaporodó rendeleteit, községi bírák helyett is, kivánt módon elintézni, mert azok halmaza egy ember phisicai erejét túlszárnyalja; végül mivel személyesen volt alkalma meggyőződni arról, hogy némely bírák — minthogy költségükre állami végrehajtó által kelle a felszaporodott adóhátralékot behajtani — a törvényes 2 esetleg 5 firt végrehajtási költség helyett a néptől állami végrehajtási költséget szedtek; hogy tehát hivatalos állásánál fogva első sorban az adóbehajtást törvényszabta módon biztosítsa, s e mellett az 1876 évi XV t. cz. 62. §. szigorát lehetőleg enyhítse. — azaz megkímélje a községi előjárókat az állami végrehajtók tetemes költségeinek megtérítése alól s megkímélje az adózóközönséget az esetleg felmerülhető törvénytelen kétszeres végrehajtási költségek fizetésétől, jónak s czélszerűnek látta felhívni a községi előjárókat s körjegyzőket, hogy belátásuk szerint válasszanak egy, esetleg több oly megbízható egyént, ki a községi bíró s jegyző felszólítása folytán azon községben, — hová meghivatik, — bizonyos napidíj s

szén kiszivattyuztak, t. i. a vérből, az jöjjön ide, s néhány hét múlva piros pozsgásan, duzzadó erekkel távozik a esodahelyről.

Mert a fürdő vérszegénység s gyakoribb női bajok ellen kitünő hatásának mondatik.

Igaz, hogy savanyu vastartalmu vize nem a legkelle-mesebb izü, de a hatás, kérem, a hatás! Meg aztán az a gyönyörű fásor, a mi mindjárt a gyógyforrás közelében van! hát még a fürdő felett elterülő szép bükkös erdő, tisztán tartott messze terjedő séta-utai-val, esinos piheuöivel, mind megannyi legalkalmasabb hely bármí diskkrét randevu-ra! . . . Oh ezek kárpótolják a legsavanyubb orvosságot is és — egyebet is.

Mert bizony egyéb is van, mitől a fürdő vendégek érzékenyebb része lebittyesztí szép ajkaeskaít. Persze holmi rusztikus ember vagy a pipafüsthöz megszokott falusi mama észre sem veszi mikor a nagyérdemű bérlő ur esibuk-szóval vagy hosszú száru selmeczí pipával fogadja vendégei rendeleteit, s mikor átfurakodik egy sétáló nősoporton, füstfelhőbe burkolja őket mint a mithoszi felisten; meg hogy a mult vasárnapi Anna-bálon ugyan az a bérlő ur végig nyujtózott a táncsteremben egy pamlagon, mintha csak valami török kávéházban lett volna; meg hogy a fürdő kabinokban és azok előtt egy szezon alatt csak egyszer söpörtetek*), meg hogy . . .

Ezer boesánat! Én egészen elrontom a miniszteri fürdő renoméját, pedig ime itt jön Sz. fürdőigazgató ur, aki mind ama emberi gvarlóságokat szintén kárhoztatja, de nem bír velök, s azért aztán az ő szeretetreméltó modorával kárpótolja a kedves hölgyeket. A bion! Vannak itt szép számmal kedves hölgyek! Tetszett volna csak látni mult vasárnap az Anna-bálon, mily bájjal, mily erővel (nem esoda, vasasvizet isznak) lejtettek a hétszer megújrazott esárdást.

Apropos. Anna-bál! Tán méltóztatnak tudomással birni, hogy az itteni Anna-bálok nagy híreket örvendek az előtt. Lejárták már magukat, elvesztették ez idén érdekességüket egészen. Többé nines ami esalógassa ide a betyárgavallérokat, híres öklözöket, asztalon tánczólokat, kik egyedül mu-

*) Tyhú! Hát nem terem ott nádszepri?

TÁRCZA.**Pohár-dal.**

Ide ide, poharat kezembe!
Láng hullánu piros bort bele!
Tele van az én szivem bánattal;
Hadd legyen e pohár is tele!

Csorduljon ki, a mi bele nem fér;
Hadd igyék a föld is valaha.
— Piros vérrrel annyiszor áztatták,
Piros borral itassuk mi ma.

Ide, ide, poharat kezembe!
Töltsétek meg újra, szomjazom;
Teli pohár a bú temetője, —
Sok az én búm, sokat ihatom.

Lenne bár e keneső feneketlen,
Bora soha ki ne fogyna bár:
Hogyha innám, a mig bánatom lesz:
Nem nyugodnék soha e pohár.

Ide, ide, poharat kezembe!
Forró könnyét sirja e kebel.
Halottja van, szebb reménye halva,
Mély sirjába most temetjük el.

Dalra fiuk! Fel-felzokog a szív,
Oly szomorú, fájo hangot ad;
Vig dalotok zengje tul, ne halljam, —
Ne értsem e fájo hangokat.

Ide, ide, poharat kezembe!
Hadd iszom hát véges-végtelen,
Értetek, ti keserü emlékek,
Hú barátság, örök szerelem!

Az is, ez is tettetés hazugság,
Csalfa a lány, csalfa és hamis.

fuvarilletmény mellett a végrehajási eljárást fogantatás, mely napidíj s fuvarilletmény a törvényesen szedhető végrehajási költségekből lesz esetenként fedezendő, ezzel — ugymond — elérhető lesz az, hogy a községi előjárók teendője az adóelhajásnál megkönnyítetik, a nélkül, hogy idézett t. cz. 62. §-ának szigorú érzék, — elérhető lesz az állami végrehajtók mellőzése, s elérhető lesz az esetleges törvényellenességek megakadályozása. — Már pedig tudjuk azt igen jól, hogy voltak, vannak és lesznek községek, hol végrehajtás nélkül az adó befolyai nem fog, s tudjuk azt is, hogy a községi bíró apósát, sógorát, komáját s más atyafiát nem szívesen exequálja; de tudjuk azt is, miszerint a községi jegyző azért lett elítélve leginkább, hogy azon népet — mely őt közvetlenül fizeti, — végrehajtásokkal zaklatni kénytelen.

Hol van itt a nagyszerű reformesszme? hol a jogsérelm s alkotmányértés? hol azon új hivatal? mely a nép vállaira újabb teherül sulyosodik? — Én azt hiszem, hogy tisztelt ezikkirő ur sem találja azt már fel, s hogy meg akkor is, a midőn megtudja, miszerint a községi bírák s körjegyzők mai napon nemesak tanácskoztak, de határoztak is, megválasztván a szolgabírói helyettes s Holic Elek forgácsfalvi körjegyzőt 2 írt 50 kr. napidíj s szokott fuvarilletmény mellett ily kiegészítő alkotmányos végrehajtóul, — velünk együtt éljént mond a kir. adófelügyelő urnak, ki ezzel bebizonyította, hogy hivatásának magaslatán nemesen gondolkodik s érez.

Ime tehát a határozat mint „fait accompli“ be van mutatva, s meg vagyok róla győződve, hogy sem megyénk köztisztvisel s szeretetben álló alispánja, sem a közigazgatási bizottság jogsérelmet s alkotmányértést ebben keresni nem fognak; de hiszem azt is, miszerint ezikkirő ur — legálább magában — elősmeri azt, hogy a kir. adófelügyelő urnak 6200/882. sz. felhívása eredetiségében értelmezve éppen az önkormányzat elvében gyökerezik, mert hiszen a mely község szükségét nem látja a kényszer behajtásnak, igénybe sem veszi azt.

Egyszóval tisztelt ezikkirő ur nem kutatott a felhívás mélyében, csak végrehajtót látott benne, s erre a honfi véreinek fel kelle lázadnia, pedig a drága gyöngyöt is a csendes tenger mélye rejti.

Ezen alkotmányos kör-vagy csoport végrehajtó szerepelhet még a községi közigazgatás reform-kérdésénél is.

Más valaki.

Felhívás Gömörmegye gazdaközönségéhez!

A „Gömörmegyei gazdasági egyesület“ által folyó év szeptember 3., 4. és 5-ik napjain Rimaszombatban terménykiállítás s ezzel kapcsolatban gazdasági kisebb gépek versenye rendeztetik.

Célja: hogy a megyének lehetőleg minden vidékéről, minden nemű és fajú szemes és gumós mezőgazdasági és haszonkertészeti termények kiállítassanak s oly gazdasági gépek bocsáttassanak versenyre, melyek nemesak nagyobb, de minden kisebb gazdaságban haszonnal alkalmazhatók.

Nem különlegességek, s egyedül kitűnően sikerült termények nagyszabású kiállítása terveztetik, hanem a megye különböző vidékein ez idő szerint tényleg előállított, mindennemű és fajú termények gyűjteményét, a tényleges termelési viszonyok minőségileg hű képét ohajtja az egyesület összeállítani tanulságul és kiindulási alapul a jövőre, önmagának úgy mint a termelőknek.

Midőn alapvonásaiban a kiállítás célját s kizárólagos megyei jellegét ekként jelezzük, egyidejűleg a gazdasági egyesület nevében és megbízásából felkérjük e megye gazdaközönségét, hogy megyénk minden vidékéről lehetőleg minden nemű és fajú terményeikkel a kiállításban részt venni, s

Jatnak: ki a legény a esárdában! mikor már a többit kiverték a teremből . . . . . Vége, vége az ilyennek. Ettől a jó hírnevétől megfosztotta furdónket ez az esztendő . . . . . A mult vasárnapi Anna-bálon nem volt verekedés.

Szomorú, de való! Szinte meglátszott egynémelyik mokány arezon, mily elégedetlen, de jól esnek neki egy kis igazi multság. Hiába, se pap, se részeg ember. (a ki részeg volt, az mozdulni sem tudott) se lateiner, se más efféle jámbor firma, akibe bele lehetne kötni, hogy lehítse a szittya vért az erekben. Még jordán sem akadt, a kivel egy kis heczezet lehetett volna megindítani.

Komolyan szólva, nagy az örömünk; a legújabb nemzedék nem abból való, miből a pár év előtti. Tán bizonyosak lehetünk felőle, hogy többé nem ismétlődnek azok a szegyenletes jelenetek, melyek már majd-majd híressé tették az itteni bálokat s a gömőri fiataliságot országszerte blamirozták . . . . .

A szezon másik felét éljük, inkább fogynak a vendégek, mint szaporodnak; de azért még most is sok kedves szempár találkozik a fásor árnyékában s fűsleges erdői sétahely magános utain.

Pikk.

Erdélyi levél.

Ezen, a lapokra beállott ugorka időnyben talán szívesen veendi t. szerkesztő ur Erdély több megyéiben fekvő kerületeim szokásos beutazása alkalmával böngészett népisme, szokások, tájszavak, és gazdálkodási mód ismertetését.

Ha utleírással foglalkoznánk, úgy Brátka és Csuesa vidékét, hová Nagyváradon túl Tellegdet elhagyva értem kellene esetelnem. A szük kőrös-völgy két szikla oldalai közt úgy érzi az utas magát: mintha távol külföld vidékét látta, annyira ámulatba ejtik, ezen vadregényes vidék nagyszerűsége, és a bathéttal elkésett vegetatio; de hisz mind ezt már a kalendáriumok is megénekeltek, tehát azon szíves, egyenes lelkű, hazáját szerető szorgalmas székely népről kísérlek meg egyet-mást közölni.

Sokat emlegetik a székelyek kitelepítését, de az alig, vagy sok idő múlva lesz keresztül vihető.

Igaz hogy a községek túl vannak népesedve; a csekély,

ez által a kiállítás sikerét biztosítani, s a gazdasági egyesületet általában a közigazgatás, különösen megyei gazdasági viszonyaink emelésére irányult törekvésében elősegíteni szíveskedjenek.

A kiállítás folyó év szeptember hó 3-án d. e. 11 órakor ünnepélyesen fog megnyitást szeptember 5-én bezáratni.

I. A termények kiállításánál figyelembe veendő:

a) Minden gömörmegyei termelő — akár tagja az egyesületnek akár nem — jogosítva van a megye területén előállított terményét kiállítani.

b) Kiállítható minden nemű és fajú szemes és gumós mezőgazdasági és haszonkertészeti termény, és pedig a mezőgazdasági termények úgy szemes állapotban mint kalászaikkal, illetve másnemű magházaikkal együtt

c) A kiállítandó termények a „Kiállítási bizottsághoz Rimaszombatba“ (városház) legkésőbb folyó hó 30-ig bérmentesen beszállítandók

d) A mennyiség magvaknál legalább 2 liter, a gumósoknál 2 kgr; az elhelyezésre szolgáló tartályokról az egyesület gondoskodik.

e) A kiállítandó terményeknél azok neme-, faj-, eredete kitüntető, — s lehetőleg jelezendő a vetés ideje, — a vetőmag és hozam mennyisége, s a beérés ideje.

f) A kiállítás befejeztével minden kiállított termény a kiállító által f. év szept. 10-ig saját költségén elvihető, ezen idő után visszamaradt termények pedig az egyesület javára fognak elárúsíthatni.

g) A kiállított termények bírálat tárgyát képezendik, s mennyiben a bíráló bizottságok által kitüntetésre érdemesítettnek, kitüntető oklevelekkel jutalmaztatnak.

II. A versenyre kiállított gépeknél figyelembe veendő.

a) A gazdasági gépgyárosok által versenyre hozhatók mindazon gazdasági gépek, melyek kisebb gazdaságokban is haszonnal alkalmazhatók, u. m. ekék, boronák, vetőgépek, rosták, rétnivelesi eszközök stb.

b) A gépek elhelyezésére alkalmas helyiségek díjmentesen adatkak át a kiállítók rendelkezésére.

c) A gépverseny folyó évi szeptember hó 4. és 5-ik napjain a bíráló bizottság előtt tartatik meg, s a versenyben kitűnt gépek kitüntető oklevelekkel fognak díjaztatni.

d) A versenyre kiállított gépek, eladás esetén, csak a bírálat megtörténte után vihetők el a kiállítási helyiségből.

Kelt Rimaszombatban, 1882. aug. hó 1-én.

A rendezőbizottság nevében:

Bornemissza László, elnök.

Kubinyi Aladár, Dapsy Viktor, bizottsági tagok.

Midőn a fenti felhívást közzétenni szerencsénk van, egyidejűleg bátor vagyok a t. választmányi tagokat (egyenként és összesen) az egylet és kiállítás érdekében tisztelettel felkérni, miszerint hatáskörünkben a gazdaközönseget a kiállításban való

és silány föld nem termi meg az elegendő kenyeret, és azért a munkaképes fiatal nép nyáron át, de különösen aratáskor távol vidéken keresi a telire valót, de már az első dérrrel fészkeben van, és onnan nem lehet kiédesgetni.

A székely jelleme egyenes, és vele szépen bánva — akár verebet lehet fogatni, de ha megbokázik, nem boldogul vele semmiféle potentát.

Ezen népnek nincsennek igényei, ruházatát a eszma kivételével maga készíti. Házaik eszerép, vagy zindellyel fedvők, belsejük ragyog a tisztaságtól.

Földjeik, kivéve egyes lapályokat, meredek lejtőkön fekszenek, temérdek vizmosásokkal szagatva. Ezen földek művelésére teheneiket használnak, kinek csak egy tehénkéje van, összefog egy másikkal s úgy művelik a mostoha talajt, mely kevés tengerit, és még kevesebb rozst, tenkelyt ad.

Hogy fogalmam legyen egyes birtok kiterjedéséről, kérdeztem egy atyafit mennyi földje van? mire válaszolá „van bizony jócskán Istennek hála, mert elvetek két vékás törökbuzá, és hat vékás életet“.

Ez a véka régi 32 iceze, vagyis 16 kupa, mert itt borsózik a székely háta az új mértéktől, sőt tanuja voltam, hogy bejött két atyafi a tisztartóhoz, és mivel ujmértékkel akarta adni a malomvámot, tehát ott hagyták a faképnél, és vettek a községben az ő vékájukkal drágábban.

A székely nemesak munkás, hanem egyuttal vállalkozó nép. Az öreg két kis gebéjével egész éven utban van. Kereskedik tűzifa és faragott épületfával, deszka, zindellyel, lécz, mész, faszén, edény és borvizzel. Ha Erdélyben drága a törökbuza, úgy kimennek Oláhországba, és onnan hozzák nyereségre. Az idősebb fiu marhával kereskedik, felhizlalja a dus legelőn, és éven át kétszer változtatja.

Mely községen országot vezet át, ott minden vasárnap korán reggel felseprik a trágya hulladékot, de csak a belsőség kiterjedéséig — és fele utig, mert az ut másik felén levő — áttelnes lakost illeti. Ezen trágyát aztán felhordják földjeikre.

Aratáskor a termést 25 kives kupalaku esomókba rakják, a felső kivét kalással lefelé fordítva, a tövét bekötik zöld fűvel, és mikor behordják faállványokra rakják, hogy az alsó kivék se szenvedjenek.

részvételre buzdítani, s akiállítás üdvös és hasznos voltáról felvilágosítani szíveskedjenek.

Rimaszombat, 1882. augusztus hó 1-én.

Vajda Gyula, gazd. egy. titkár.

Főhívás Rimaszombat polgárhoz.

A gömörmegyei művészeti és régészeti kiállításnak az fogja megadni különös becsét, ha a megyében találató műkinesek és történelmi emlékek minél teljesebb számmal lesznek egybegyűjtve.

Tekintve, hogy a kiállítás e városban lesz megtartva, s tudva azt, hogy sokan polgártársaink közül méltó kegyelettel őrzik az ősköztől öröklött tárgyakat, arra kérjük fel polgártársainkat, — érdekünk lévén megyénk ezen kiállítására mindent összehozni a mit iparunk fényes multjáról felmutathatunk, — hogy a kiállításra alkalmas ősi, ódon, vagy művészi kivitelű házi eszközök, butorok, edények egyes darabjait s különösen ha talán birtokukban a híres Szentpéteri ötvös-műveiből réz, ezüst, vagy arany példányok lennének, ezeket a kiállítás tartamára átengedni legyenek szívesek.

Rimaszombat, 1882. július 31

A kiállítási végrehajtó-bizottság

A közönség köréből. *)

Putnok, 1882. jul. 20.

T. Szerkesztő ur! Becces lapjának 21. számában „orthodox“ álnévvel közölt cikket, ugyszintén mult hó 29-éről „Budapest“ ezimű lapban hirdettet azon állítás, hogy Pfeiffer J. putnoki izr. tanító az iskolát egy rövid tanév alatt magyarisította és a műveltség színvonalára emelte volna, valószínűleg saját tollából eredt. Hogy pedig pennája úgy tánczol a mint ő fűtyül, legkevésbé sem esodálkozunk. Pfeiffer J. urnak ugyan tehetségében állana egy iskolát felvirágoztatni, de sajnosan ki kell jelentenünk, hogy tényekkel bizonyíthatjuk, hogy ő azt itt nem tette. Mert vallástalan magaviselete miatt az iskola vallási tekintetben süllyedt és nem emelkedett. A miért is a kitűntő tanítónak már első évi itt működése után a törvény értelmében is innen távoznia kell. Hogy pedig a putnoki izr. iskolában azelőtt is mindig a magyar korszelmet tanították, tek. Groó Vilmos gömörmegyei tanfelügyelőnk adhatna fölvilágosítást. — Pfeiffer J. urról lehetne ugyan sokkal fontosabb és érdekesebb esetet közölni, mely a benne létező és nem létező előnyeit bizonyára háttérbe szoritana, de kárt csinálni valakinek nem ezélünk, tehát azt egyelőre elmulasztjuk. Azt azonban, hogy ő szerzett volna az iskolának ásványgyűjteményt, hazugságnak nyilvánítjuk. A mi pedig a könyvtár létesítését illeti, neki köszönhető ugyan, de itt is határozottan ki kell nyilatkoztatunk, hogy csak is saját hasznaért tette, miután ugy a kiadásokat mint a bevételeket a szini előadások minden ellenőrzés nélkül maga kezelte és még mai napig sem adott hivatalos számadást. Ezen jogtalan tettén kívül a nevezett könyvtár gyarapítására még egy gyűjtőivel is járt házról-házra, hogy ezen alkalommal mennyit gyűjtött? azt Pfeiffer J. tudná legjobban megmondani. Felkérjük tehát jelen soraink által, hogy inneni eltávozása előtt számot adni el ne felejtisen. T. Szerkesztő ur! Nem tartottuk volna ugyan érdemesnek a már több ízben közölt cikkre felelni, de hogy ugyanazon tollal a putnoki izr. rabbi tiszteletreméltó személye is mélyen meg van sértve, erkölcsi kötelességünknek tartjuk a t. olvasó közönségnek tudomására adni, hogy a nevezett rabbi orthodox elveinek dacára, hazánk-

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Csakis ily szorgalom, és takarékoság mellett élhet meg ezen derék nép, mely aránylag a magyar faj között legszaporább, mert itt egy családban 6-8 gyermek nem ritkaság.

Ninesen itt télen kéz. Az asszony len és gypjuból fon, sző, varr, sőt a kelmét szépen festi is. Télen át minden kéz szalma-kalap készíttéssel foglalkozik, vannak külön mintáik, Székely, Magyar, Oláh, és Szász divat szerint. Tavaszkor aztán az anyjuk egypár százat a vállára veszen, és elarusítja Erdély minden vidéken.

A fiatalság esténként a házak elé gyülekezik, és vonatott bus dallamokat énekel, melynek monoton hangja levegőleg hat. A székely lyra kezdetleges.

Nyelvüket tisztán beszélik, vannak egyes tájszavaik — melyek inkább rövidítésből erednek, p. „esmeg és“ = ismét esik. „Csálom.“ = csinálom, erősen „hevet“ = süt a nap, stb.

Moralis életük példás. Náluk is szokásban van a kalálka — vagyis munka segítség, de aztán nem is pálinkáért dolgozik mint az oláh, hanem megissza az egyporezióját, aztán hiába kínálnak.

Ellenben ha az oláh kalálkázik, ez tíz órakor fog a munkába, ott van a butykos, és 3 hurot ezineg utána egy rongyos oláh, ki ha elhagyja, — mintegy villanyütésre megáll minden kapa. Ezen ugynevezett Románoknak két faja van Erdélyben. A szelidebb lakja a termékeny tájakat, mint Szamos, Aranyos, Maros és Küküllő völgyeit, és 200 négy-szög mértföld Mezősége. A kevésbé szelidebb — Erdély bérézköszoruját boldogítja: faedény készítés, szénégetés, és marhatenyéztéssel foglalkozva, tetemes hátrányára az erdőknek.

Irhatnék még szegény elnyomott szász atyafiakról, erről a tolerans népről, kik maguk is bevallják, hogy ha nem szász akar közéjük telepedni „der hat schvere Noth“. De ugys hosszúra terjedt már levelem, melyet a hulló áldásos éssöben künn nem dolgozhatván, hevenyéztem, ha haza jövök — folytatom becces lapjában a mult évben megkezdett elmélkedést a gömőri erdő gazdasátról*.)

Huber Béla, ny. kir. főerdész.

*) Kérjük.

Szerk.

nak. — hivatásához képest, — a leghűbb polgárai közé tartozik. A magyarosodást, az iskola létét, a magyar tanítványok tanítását nemhogy ellenezné, hanem szigorúan követeli is. Tanúbizonyosága annak az: hogy saját gyermekei tanításánál és nevelésénél a magyar nyelvre is nagy súlyt fektetett.

Pfeiffer J. ur illetelmességét a rabbi irányában tanúsítja még azon tett is, hogy őt a nélkül hogy itt létele alatt a legkisebb mérvben is megsértette vagy bántalmazta volna, valláskülönbség nélküli társaságokban minduntalan kisebbített. Igen t. olvasó közönség! Ugyan mely felekezeti lelkes nem követeli iskolájában a vallástant és mely felekezeti lelkes törne iskolájában egy vallástalan tanítót.

Az 1882. évi július hó 17-én d. e. 10 órakor Rimaszombatban tartott számonkérő ülés jegyzőkönyve.

III. Járásbeli szolgabíráknál és pedig a közgazgatási ügyekben: Kubinyi Géza szolgabírónál, az előző negyed hátraléka 5 számmal összesen feldolgozandó 699 feldolgozatott 697, hátralék 7. Maléter szbnál az előző negyed hátr. 11 számmal összesen feldolgoz. 1287 feldolgozatott 1284 hátr. 3. Kubinyi szbnál az előző negyed hátr. 5 számmal összesen feldolgoz. 929 feldolgozatott 926 hátr. 3. Sándor szbnál az előző negyed hátr. 37. számmal összesen feldolgoz. 855 feldolgozatott 821 hátr. 34. Batta szbnál az előző negyed hátr. 15 számmal összesen feldolgoz. 849 feldolgozatott 837 hátr. 12.

b) Arva ügyekben: Kubinyi Géza szbnál 539 feldolgozva 520 hátr. 19. Maléter szbnál 417 feldolgozva 520 hátr. 22. Kubinyi szbnál 368 feldolgozva 348 hátr. 20. Sándor szbnál 618 feldolgozva 590 hátr. 28. Batta szbnál 505 feldolgozva 494 hátr. 11.

c) Bagatell ügyekben: Maléter szbnál 7 feldolgozott 7. Kubinyi szbnál 12 feldolgozott 12. Sándor szbnál 15 feldolgozott 6 hátr. 9. Batta szbg. 16 feldolgozott 14 hátr. 2.

d) Kihágási ügyekben: Kubinyi Géza szbnál 2 feldolgozott 2. Maléter szbnál 1468 feldolgozott 1480 hátr. 8. Kubinyi szbnál 13 feldolgozott 13. Sándor szbnál 9 feldolgozott 6 hátr. 3. Batta szbnál 28 feldolgozott 27 hátr. 1. Általános eredmény kielégítő.

d) Városi polgármesterekénél és pedig a közgazgatási ügyekben: Sthymmel polgármester 707 feldolgozott 664 hátralék 43. Gömör p. mester 1202 feldolgozott 1148 hátr. 54. Madarász p. mester 1138 feldolgozott 1120 hátr. 18. Arvay p. mester 475 feldolgozott 458 hátr. 17. Szabó p. mester 1200 feldolgozott 1186 hátr. 14.

b) Arvagym gondnokhatósági ügyekben: Sthymmel p. mester 55 feldolgozott 47 hátr. 8. Gömör p. mester 265 feldolgozott 212 hátr. 53. Madarász p. mester 77 feldolgozott 74 hátr. 3. Arvay polgármester 60 feldolgozott 58 hátr. 2. Szabó p. mester 136 feldolgozott 136.

c) Bagatell ügyekben: Sthymmel p. mester 64 feldolgozott 52 hátr. 12. Gömör p. mester 224 feldolgozott 224. Madarász p. mester 56 feldolgozott 47 hátralékban 9. Arvay p. mester 111 feldolgozott 39 hátr. 72. Szabó p. mester 133 feldolgozott 126 hátr. 7.

d) Kihágási ügyekben: Sthymmel p. mester 1 feldolgozott 1. Gömör p. mester 8 feldolgozott 8. Madarász p. mester 48 feldolgozott 40 hátr. 8. Arvay p. mester 86 feldolgozott 7 hátr. 79. Szabó p. mester 23 feldolgozott 23. Eredmény általánosan kielégítő.

Kelt mint fent.

Fáy főispán s. k. Ujházy Lajos s. k. főjegyző. Török Bálint s. k. arvaszéki elnök. Abonyi Pál s. k. tisztifőjegyző. Id. Török László s. k.

Hírek és vegyesek.

A trónörökös pár Erdély bérézei közt időz. hol a hű nép mindenütt nagy ovátóul fogadja. Egy ily fogadtatás alkalmával egyik köldöttség szónoka román nyelven kezdte üdvözlőj. de a szónoklatot a királyfi e szavakkal szakasztá félbe: „On nem beszél magyarul?” Mire persze a szónoklat abbamaradt s a köldöttség hosszú orral vonult vissza.

Andrássy Dénes gróf a megyei művészeti és régészeti kiállításra elrendelte, hogy a krasznahorkai várból minden a megyére és családjára vonatkozó tárgy, műkincs és régiség a jövő héten szállítassék be Rimaszombatba. E napokban volt városunkban a nemes grófok egyik tisztje a kiállítandó tárgyak elhelyezhetésének módozatairól értekezni a kiállítási-bizottság tagjaival. A gróf által kiállított tárgyak — mint hírlik — egy termet töltönek be.

Meglepető operációt hajtott végre a lefolyt héten dr. Löcherer Tamás egy falusi asszony szemén. Ugyanis a szegény jobb szeme világát róphártya-kínóvés miatt elvesztette, mely a látat teljesen eltakarta; ennek következtében a szivárvány hártját kikellett metszeni, hogy mesterseges látá álljon elő. Az operatio teljesen sikerült s a nő mielőbb visszanyeri teljesen látó képességét.

Anna-bál az ajnácskői fürdőben. Mult vasárnap tartott meg az ajnácskői fürdőben az ez idei Anna-bál. Bár nem nagyon látogatott volt, de igen kedélyesen, minden hagyományos incidens nélkül folyt le s tartott reggelig. A négyeseket 16-18 pár táncolta. A táncosnők közt tudósítók feljegyezte a következő hölgyeket: Hubertné (Eger), Borosné (Szarvas), Nortonné (E. Bást). Szerencsénné (Eger), Ebertné (Eger), urnóket és Balogh Ilona és Mariska (Kis-Ujszállás), Waniesek Berta (E. Bást), Vályi Ilona (Jánosi), Sándor Amanda (Feled), Török Ilona (R-Szombat), Dlhányi Ottilia (Szarvas), Svándy Rózsa és Jolán (S. Tarján) stb. kisasszonyokat.

Apró műkedvelők. Ugy látszik míg a nagyokból alakult műkedvelő-társaság az elődje által szerzett babérokon szendereg; addig a gyermekek alkotnak — bár csakis a szünidőre műkedvelői társulatot. E kisded csapat tagjai: Rábely Ilonka, Danielisz Gizella, Komjáthy Gizella, Jakovetz Mariska, Chászár István, Simko Aladár, Soós Lajos, Kovács Géza, Kovács Zsiga. — E kis társulat jul. 30-án tartotta a második előadást, melynek tiszta jövedelméből 3 frt küldetett be szerkesztőségünkhez a helybeli gymnasium javára.

A szülők figyelmébe. Bizonyára megbotránykozhat bárki is, ha az utczán végig menve látja a sok felügyelet nélküli gyermekeket oly helyeken, hol az elgázoltatás veszélyének minden pillanatban kivannak téve. E gondatlanságban különösen kitűnnek némely izraelita polgártársaink, kiknek gyermekei örökösön csavarognak, sőt egy-némelyik bravurt csinál, ha a sebesen robogó kocsi előtt keresztül szaladhat. Legközelebb f. hó 2-án K.-nak gyermekén ment keresztül egy üres kősi, csupán a véletlen okozta azt, hogy az ijedelmen kívül komolyabb baj nem történt. Valóban nem le-

het eléggé elítélni azon szüléket, kik gyermekeikre alig fordítanak gondot még oly helyen is, mint Rimaszombat, melynek kebelében jól szervezett s olesó kisdedovó intézet van, vagy talán azon pár krajczár iránti szeretet legyőzi a szülei kötelesség érzetét?

Az új izraelita rabbi fogadtatása. A vasuton Ádám Márkus a helybeli izraelita hitközség gondnoka fogadta. Kocsikon a főrabbi és kísérete a templom udvarára hajtottak, hol is Hegedüs Adolf üdvözölte pár meleg szóval őt hazafias szellemben leendő tanításra és pástorkodásra híván fel. Az „Isten hozta” után a rabbi leborul a 149-ik zsoltár szavait idézve ezeket mondá: Nyissátok ki e szent hely ajtaját s menjünk be testületileg, hogy istent teljes szívből imádhassuk és a mai nap örömeit megköszönjük. Erre a templomi szertartás következett, hol a főrabbi hazafias beszéddel foglalá el a szöszéket éltetve a királyt és családját, megáldotta a jelenlevőket hitfelekezeti különbség nélkül. Később német nyelven tartott szónoklatot, mely már szorosabban vallásos jellegű volt, végül bemutatott a politikai hatóságoknak, melyek ott képviselve voltak s ezzel az ünnepelet véget ért. A főrabbi szelid, nyájas arzával már első megjelenésre igen megnyerő külsejű, a szöszékben valódi szónok, beszédének jellege vallásos ihlet és meggyőződés.

Leesett a vármomokról. Söregen egy Tóth András nevű 10 éves fiu mult héten vérese fészket ment szedni az ottani vármomokra. A fészket szerencsésen el is érte, ekkor azonban valószínűleg megijedve a közelgő anya-véresétől oly szerencsétlenül lépett félre, hogy a pát öles függőleges sziklafalról leesett. Isten irgalma tartotta meg a rögtöni haláltól: de oly zuzódásokat szenvedett, hogy életéhez több napig nem volt remény. Gyermekekre vigyázni kell.

Balog Jancsi tubótyár, aki már egy ízben 8 napi fogságra lett elítelve, de megszökött s darab idő óta a rimavölgyén garázdálkodott, a rendőrségnek f. hó 2-án Rimaszombatban a „Huszár” vendéglőben meglepni és elfogni sikerült. A deliquens állítólag azért, hogy puskáját kijavítsa fenyegetésekkel reávette T. A. jánosiba való kerülőt, hogy a mennyiben ő a puskaművest nem ismeri, vezesse el hozzá. A szegény ember be is vezette Rimaszombatba, de mivel a puskaműves már ekkor aludt, betértek egy pohár borra az említett vendéglőbe, mit a rendőrség észrevéve, rajtok ütött s a fenyegetőzés dacára mindkettőt elfogta.

A hol bort nem mérnek. A füleki állomáson, hol mint tudjuk unjonnan berendezett szép vendéglő is van, esütörtök óta vízben kívül egyéb italt nem lehet kapni. Az állomási vendéglős és a füleki regálé bérlő közt differenciák támadtak, s most a bérlő megtiltotta bármilyen szeszest italnak az állomáson való kimerését, s most ugyancsak családok az az utazó, aki idején Fülekre érve enni csak ehetik, de se sör, se bort nem adnak hozzá. Reméljük, hogy a vasuti igazgatóság mihamar véget vet e kalamitásnak.

A trieszti merénylet. Triesztben Károly Lajos főhercegnek a kiállítás védnökének tisztelére folyó hó 2-án rendezett fáklýásmenetet megzavarandó eddig ismeretlen tettes, — midőn a menet a Via del Corson az „Aquila Nera” nevű szállóval átellenben fekvő 9-ik számú ház elé ért Orsini bombát dobott, mely 5 egyént sulyosan, 8-at pedig könnyen megsebesített. — A sulyosbesültek közt van Dorn a veterán egyletnek, — az osztrák-párt vezértisztelének egyik kiváló alakja, kinek egyik lábában mindkét száresont összezuzatott s egy 14 éves tanuló, ki fején sérülve meg, mi előtt a kórházba vihették volna meghalt. — A bomba Röckernek volt száruva, ki vezére a veteránok egyletének. — A zavar lecsendesítése s a sebesültek elszállítása után a menet folytatta útját s a mit sem sejtő főherceg meghatottan mondott köszönetet a megtiszteltetésért. — A merényletet többen arra használták fel, hogy a vörös olaszpárt lapjának szerkesztő-hivatalát támadták meg, ablakait beverték s az elegans Speechi és Chiozza kávéházakban, melyet kizárólagosan olaszok látogatnak, mindent összezuzott. A merénylek eltűntek.

Egyiptomi állapotok. Egyiptom részint az angol csapatok késedelmé, részint a porta vonakodása következtében mindinkább bonyolulnak az ügyek. Sőt Lesseppe a híres francia mérnök, hihetetlen anglia tulnyomó hatalmától Sueznél félvén: agitatíót kezdett meg Arabi pasa érdekében. Kairóban még a rend nincs megzavarva, de hírlik, hogy Arabi mindent megtett arra nézve, hogy ha visszavonulnia kell. Kairo is Alexandria sorsára jusson. Hasonló sors fenyegeti mindazon városokat, melyekből az angol csapatok a benszülötteket kiszoritandják.

Péterváron f. hó 3-án óriási tüzvész pusztított. A Kentszovszki-Osztrov városnegyed csaknem teljesen megsemmisült, mintegy 100 épület égett le földig, sőt a Néván átvezető hid is a lángok martaléka lett.

XI. Közlés. Nyilvános nyugta. A rimaszombati egyesült prot. gymnasium alaptökéjének gyarapítására ujabban következő kegyes adományok folytak be: A radnóti ref. egyház hívei 4 frt. Pethő Dániel radnóti ref. lelkész 3 frt. Réthy József kálósai ref. lelkész gyűjtése 17 frt 35 kr., (hozzájárult: Réthy József 5 frt. Dráskóczy László 10 frt. Kálósai ref. egyház 1 frt. özv. Kovács Jánosné 25 kr. N. N. 1 frt 10 kr.) Bató Ferencz sajtó-velezdí ref. lelkész gyűjtése 1 frt 40 kr. (hozzájárult: Bérczy János 20 kr. Bató Ferencz 50 kr. Hoffmann Lajos 50 kr. Klein Sámuel 20 kr.) Tiszánmenni h. h. egyh. kerület dékáni hivatala gyűjtés és hirdetéséből 45 frt. Szelkócs Ignác nyug. huszár főkapitány 1 db cs. arany. Fejes Teréz k. a., ki az 1881/2. tanév utolsó évnegyedében a helybeli ref. elemi leányiskolában a női kézimunka tanítását szép sikerrel tanította, az ezen évnegyedre eső fizetését jótékony czélokra adományozta, a 20 frt összegből iskolánknak 5 frtot volt szives juttatni. A fentebbi adományokon felül kedves kötelességünknek ismerjük nyilvánosan nyugtázni iskolánk azon kegyes jótéveit, kik évek során járulnak az iskola tökéjének gyarapításához, az 1882. évi második felévére járulékaikat befizették: Beliczky Viktor 1 frt. Soós József 2 frt 50 kr. Hánrich Lajos 2 frt. Erdélyi János borbély 50 kr. Papp Ferencz 1 frt 50 kr. Zehery Ferencz 2 frt. Varga József 1 frt. özv. Czeglédy Dénesné 2 frt 50 kr. Deutsch József 2 frt 50 kr. Kern Adolf 1 frt 50 kr. Glauf Pál 1 frt. Molnár József ügyvéd 10 frt. ifj. Miskóczy István 50 kr. Kafka Károly 1 frt 50 kr. Szentpétery Béla 2 frt 50 kr. Lengyel György 5 frt. Gyermekek színházából: 4 frt. Az egyszersmindenkorra szóló adományok összege 79 frt 75 kr. meg 1 db cs. arany, az évi adományok összege 37 frt 50 kr. A kegyes adakozóknak szives adományaikért a gymnasium halás köszönetét fejezi ki.

Rimaszombat, 1882. aug. 3-án az igazgatóság.

CSARNOK.

Az iskolából az életbe.

(Beszély Kozmay Dezsőtől)

(Folytatás.)

Második rész.

Valóban az életbe léptünk.

Kiszabadulva az iskola falai közül a semmisség és valamiség keresztutján voltunk.

Mit hoztunk magunkkal az iskolából? Egy esomó ön-hitséget s egy tökéletlen ismerethalmazt. — Azt hisszük az iskolával megszünik a gond. A jövő, virágos képe tündöklő fényében rajzolódik le az ábrándos ifjú lélek reményeiben s legtöbbször a keserű csalódás felhője homályosítja el korán a hiu ábrándoknak képzelem alkotta fényét. Mennyi szellemi élet semmisül meg a megcsalattatás szirtfalán, melyet áthágni gyenge a lélek s veti magát a tengődés nyomorult karjaiba, s viszont mily kevés azoknak száma, kik emberiségünk létfeltételeit felismerve, bátran küzdenek meg az élet terhei, bajai s csalódásaival, hogy szellemi életüket megmentse. Sokakat a lélek mechanizmusa bilinesel le. Korlátolt működése nem igényli a lélek folytonos éberségét s megszabadítja időnként a gondolkodás rendszeresen kintő működésétől. A test fölyene a lélek, pihenése főczélja, ezért él, ezért munkálkodik a kényelem és jólét bármily eszközök által való elérésében. Sokaknál az állás és a tehetség — nevezük valódi nevén a vagyoni helyzet és az ismeretek utáni vágyódás közötti összeütközés idézi elő a lélek elfásultságát: a körülmények nyomasztó lehellete megsemmisíti az akaratot s ledob a mindennapiasság örvényébe. Hányynak sorsa ez! Mielőtt szárnyra boesájtottak volna meghalt az atyám.

Ki írta le még valaha azon érzelmeket, melyek az atya halálakor keresztül hasítják szívünket. Hol van az az ember, ki valaha csak megközelíteni is merete volna, hogy szavakba öntse azt a fájdalom, mi ilyenkor egész valónkat átrezgi, azt a lelki eltempultságot, mi ilyenkor erőt vesz rajtunk; s a néma szenvedés kinyomatát arcunkon, mi érzékiheti meg egy másikban, ha csak nem egy hasonló sors.

Eszményként szerettem atyámat, ki a becsület, a lelki nemesség s az önzéstelen emberbaráti szeretet példányképét volt hivatva lelkemben képviselni. Ő volt vezetőm, bátorítóm, tanácsai, szeretetteljes gondozása által: őt követni volt ifjú lelkem eszménye és most is az ő képe bátorított az élettél való küzdelem megkezdésénél.

Gyámság alá jutottam. Vagyonom nem volt. Atyám a legszentebb emléken kívül semmit sem hagyott reám, hisz összes vagyona örökségem árán megváltott becsülete volt: ez vitte a sirba.

A mint az érettségi vizsgát letettem, egy balhiedelem folytán beállottam irnoknak. Mit is tehettem mást? Semmim sem volt s ez állás még nagyon is kecsesgötönök volt nevezhető helyzetemhez képest; legalább azt hittem.

Mi az irnok? A teremtés legszellemtelenebb lénye, az eredetiség negatívítása s az állami élet gépezetének legutolsó szöge. Egy évig voltam irnok egy ügyvéd mellett, ki atyámnak lekötölteztette vala.

Hányszor dobtam el magamtól a tollat undorral, midőn lelkem meggyőződése ellen kellett valamit a papírra tennem s hányzor vettem fel újra görösös ujjaim közé egy megmáshatatlan sors járma alá görnyedve vissza. De végre túrhettelen lett állapotom. Érzem, hogy valami száraz gépiesség, valami hideg közöny minden iránt vesz lassanként erőt rajtam. S lelkem jobb része fellázadt ez ellen.

Ott hagytam az irodát s némi megtakarított pénzzel a fővárosba jöttem.

Zsigát ott találtam.

Ekkor érzi csak igazán az ember mit tesz az, ha van egy barátunk ki velünk érez, velünk gondolkodik, lelkünk mását látszik bírni.

Zsiga a zenedében volt. Egy évig nem láttuk egymást, de folytonosan leveleztünk s ez volt egy évi rideg életünknek egyedüli verőfénye.

S egy évi távollét után ki ne érezne örömet, felejtené bút, bánatot, midőn feltalálja az egyedüli lényt, kihez szívében vonzódik. Örömnapunk volt ez.

Zsiga az országuton lakott. Midőn az emeletre értem, gyönyörű hegedű hangok érinték kellemesen füleimet. Valami vegyüléke volt ez a panasos és vig zenének: egy hangokba olvadt ábrándvilág. A hanghullámok akkordjai rezgék át a levegőt, midőn felérve tudakozódní kezdtem lakása után. Egy vén szolgáló mondta, hogy itt lakik, de nem fogad el senkit sem.

— Micsoda bolondokat beszél itt maga nekem, öreg — mondám s be akartam menni a közeli ajtón.

— Már uram, míg vége nem lesz, nem megy itt be senki, arról felelek.

— De hát mondja meg legalább neki, hogy beszélni akarok vele.

— Nem lehet, ha mondom. Megparancsolták, hogy senkit se bocsássak hozzá, s én lévén 32 esztendőzt kiszolgált huszár őrmester, tudom mi az ordre.

— De ha megmondja, hogy én keresem, Kéri Béla...

— Micsoda? Kéri Béla? Jaj óh én vén tökkel ütött ujujuj, kiabált az öreg s nekem rohanva elkapta kezemet és megcsókolta.

Azt hittem örülttel van dolgom.

— Mi lelte, öreg? — kérdem nagy ámulattal.

— Kéri Boldizsár fia, ki 48-ban őrnagy volt a 3-dik huszár zászlóaljnál?

— Az vagyok.

— Hol egy szék, Péter... igaz, elküldtem a patikába s ezzel elrohanna ott hagyott a faképnél, de rögtön vissza jött egy székkel s belé kényszerített, majd letérdelve előttem, zsebkendőjével a port kezdte a cipőmről törölgetni.

— Oh én édes uram! Oh édes öreg Istenem! Péter!... igaz... mert hát lássa, kérem alassan, az édes ura atyja kétszer meant meg az életemet; egyszer a méttől, mászor meg a vízből huzott ki. Tyű, a kaeskarings mivoltát ez már azután szerencse. Szakasztott az édes atyja.

— Édes apám, itt a patkányméreg, — hallatszék a lép-esőről.

— Ide jere te kölyök, — kiáltott az öreg. Hol a fejed, — s lecsapta egy 6 vagy 7 éves kis piros pozsgás gyerkőcze tejeről a kalapot. — Kezet csokolj vagy leváglak. Ez az én pupám — szolt aztán s felém tolt a kis fiut.

Eközben félyt az ajtó s kilépett rajta Zsiga.

— Béla! — kiáltá nagy örömmérettel s keblemre borulva, átölelve tartók egymást, aztán bevezetett a szobába.

— Mily váratlan öröm ez nekem. András! kiáltott ki — senkinek sem leszek itthon ezután sem ma.

Meglepetésem még nem ért véget: egy előkelő terembe vezetett, mely a lehető legnagyobb kényelemmel s szorgos eleganciával volt butorozva.

— Mi ez? hát te itt lakol? kérdém.

— Két hét óta, barátom; de hát nem kaptad leveletem?

— Meg, de hisz abban éppen ellenkezőleg azt írod,...

— Ah! értelek; ez előtt két héttel írt levelemlől beszélsz, az utolsót tehát nem kaptad meg, melyben sorsom változásáról értesítelek, de mond csak, mielőtt helyzetemről bővebben felvilágosítanálak, miért jöttél fel, hivatalos funkció talán?

— Nem Zsiga, ott hagytam az irodát, valami más után nézek s ha lehet az egyetemre megyek.

— Derék, ... No valahára megjött az eszed. Látod nem hiába mondtam, hagyd ott azt a csuf bőrtönt, nem neked való az — s kezeit dörzsölje örömeiben.

— No de most reményem felvilágosítasz e rögtöni változásról. Teringettél, le sem merek ülni, olyan uras itt minden — mondám szemlét tartottam az egyes butordarabok fölött. Nini zongora, hát te már zongorázol is?

— Csak foglalj helyet Béla, rögtön elbeszélésem, mi történt, s hogyan jutottam én Aladin bűvös lámpájához.

Leültünk s Zsiga így kezdé beszédét.

— Azt tudod, hogy már gyermekkoromban hegedülgettem s azt is tudod, hogy az X-i hangverseny alkalmával — bizony annak már 6 éve — megnyertem Z— grófnak tetszését, noha még tökéletlen játékkal s ő vette át a gondozást engem kitaníttatni. Mikor bevégeztem a nyolcz osztályt már nem csekély ügyességgel bírtam kezelni a vonót.

— Meg hiszem azt — szóltam én. — Nos tehát, mint tudod — feljöttem ide, csak hogy Z— gróf hirtelen történt

halálával megszűnt a pártfogás, s ha nem reméltem volna, hogy zeneleckék adásával fogom fentarthatni magam, bizony nem tudom, én is mi tévő lettem volna. De feljöveteleimkor rögtön akadt egy pár tanítványom, szerényen megélhettem s e mellett szorgalmasan jártam a zenedébe. Az ötödik évi tanfolyamra vétettem föl s meglehetősen jártasságom alapos tanulmányaim lehetővé tették, hogy a két utolsó kötelező évet egy év alatt végezzem be: némi iskolaszertűség, a kezelési rutinnak bizonyos tökélyét kellett még legföljebb elsajátítani, különben kész muzsikos voltam. Mind ez ideig csupán mechanikai ügyességgel léptem a nyilvánosság elé különféle hangversenyeken. Magasabb zenei érzelmeknek csak a magányban áldoztam. Itt laktam e mellett a ház mellett egy kis szobában, s ott kezdtem componálni. Egy napon, midőn éppen egy sajátos érzületnél fogva — 48-iki dolgokról olvastam s meglehetősen felizgatva annak viharos és hősi emlékein — egy esata induló féle kezdett ujjaim alatt életet nyerni, — különösen sikerülten találtam el valami sajátzerű harmonikus ellenzetét egy rohamos ütököt zaja s egy fájdalmas érzület festésének, mely lelkemben tévelygett, kinyílik az ajtó s berohan rajta egy nagy bajszu ember — András volt — s így szól: S— gróf tiszteletét küldi, ha bejöhet-e? Képzelted zavaromat: az én szobámba egy olyan nagy ur jelenteti be magát.

— Mondja meg öreg, hogy parancsára állok. Az öreg kiment s nemsokára belépett a gróf. (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

Pályázat!

1109/1882. szám. — Gömör megye területén levő dobsinai körorvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen körorvosi állomás javadalmozása következő: 1. A közegészségügyi csoporthoz tartozó összesen 9706 lélek szám után 6 községből és Dobsina várostól 400 frt fizetés és 100 frt lakbérilletmény. 2. Látogatási díjak: nappaliakért 20 kr. éjjeli látogatásért 40 kr; fuvarköltséget vagy természetbeni előfogatot az illető gyógykezelőtől követelhet. 3. A megválasztott körorvos tartozik kerületét havonként legalább egyszer beutazni s a vagyontalan betegek gyógykezelését ingyen teljesíteni. Az állomást elnyerni kívánók kérvényüket szabály szerűen felszerelve f. évi augusztus 25-ig adják be ezen hivatalhoz. Rozsnyó, 1882. július hó 20. Kubinyi Géza, s. k. szolgabíró.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1882. augusz. hó 5-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanemek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

	hectoliterenkint métermázsánként			
Buza	7.50	8.—	9.—	9.30
Feles	6.—	6.40	7.80	8.—
Róz	4.50	5.—	5.80	6.—
Árpa	3.70	4.—	—	—
Zab	2.90	3.10	—	—
Kukoricza	6.20	6.50	—	—
Bab	—	—	—	—
Kása	—	—	—	—
Burgonya	1.75	2.—	—	—
Széna, kötött	—	—	—	—
Takarmány szalma	—	—	—	—
Alom-szalma	—	—	—	—
Zsúp-szalma	—	—	—	—

Felélős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

Magán-hirdetések.

Haszonbéri hirdetés.

A likéri közbirtokosság tulajdonát képező koresmáltatási jog, mészárszék, hozzátartozó 2 hold szántó föld s 3 hold rét, nemkülönb 25 db juh-nak való legelő és malom együttesen avagy esetleg külön-külön 1883-ik évi január 1-től három egymást követő évre haszonbérbe adatik. Az árverés folyó évi **Augusztus hó 14-én** reggeli 10 órakor Likéren a község házában fog megtartatni, melyre az árverelni kívánók ezennel meghívattak. Az árverési feltételek addig is Likér község birájánál megtekinthetők.

Kelt Likéren 1882. július hó 25-én.

Sztruhár András,
közbirt. igazgató.

Árverési hirdetmény.

A nagyrozei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Pohorella község** felperesnek 1464 frt tőke s jár. iránti végreh. ügyében a pohorellai 2. 3. 333. 374. 398. és 487. sztkben foglalt 755 frtra becsült ingatlanoknak végreh. elárverése elrendeltetik s annak megtartására határnapul 1882. évi augusztus hó 25-ének d. e. 10 órája Pohorellán, a község házában azon hozzáadással tüzetik ki, — hogy ezen határnapon a kérdéses ingatlanok becsaron alul is, de a **Baran Károly** által ajánlott 300 frtnál alább nem fognak eladni.

A venni szándékozók kötelesek az árverés megkezdete előtt a kiküldött árúknak 10%-át vagyis 75 frt 50 krt készpénzben bántapénzül a kiküldött kezébe letenni.

Kir. járásbíró mint tkvi hatóság Nagyrozeén, 1882. július 10-én.

Molitorisz. kir. járásbíró.

Nagy végeladás!

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy a Cserenesényi utcában létezett

Schönfeld József-féle

féle szabó-üzletből nyilvános árverésen igen sok férfi- és gyermek-öltözéket vásároltam össze jutányos áron; — szándékom ezen tárgyaktól megválni, ennél fogva folyó évi július hó 11-én, saját üzlethelyiségemben (**főtér: Süthő István féle házban**)

nagy végeladást

rendeztem, és folytatom mindaddig, míg csak ezen tárgyak ki nem fognak, mivel ujon berendezendő

ferfi-szabó üzletben

jövöre csupán oly elismert hírv. gyárakból szándékozom csak szöveteket vásárolni, a melyek jóság és finomság tekintetében a mélyen tisztelt közönség megelégedését megnyerendik. — Mérték utáni megrendelések a legújabb divat szerint, gyorsan és jutányosan eszközölktenek.

Rimaszombat, 1882. július 31.

Teljes tisztelettel

Schönfeld B.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) mindenféle nagyságu és színű, saját gyártmányu

Cserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. Megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Tamásfala, (u. p. Rimaszombat) 1882. július hó 28-án.

Andrik Sámuel, kályhámester.

2—6

GUTJAHR és MÜLLER

(ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER.)

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

Budapesten: a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint: **Trieurök gazdaság számára:** Járgány-eséplőgépek. Szelelő-rosták. Kukoricza-morzsolók.

Szecekkavágók és Borsajtók. **Különlegességek malmok számára:** Dupla malmok. Malom trieur-hengerek. Gabona-osztályozó hengerek. Koptatógépek. Daraválasztógépek. Tarárok (Detacherck.) **Malom-alkatrészek:** u. m. Transmissiók. Szijkerék. **Rostalemezek:** Eséplőgéprosták. Liszthengerezítők. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

11—30

Gyári raktár és képviselőség: Rimaszombatban SOJKA JÁNOS urnál.

11—15

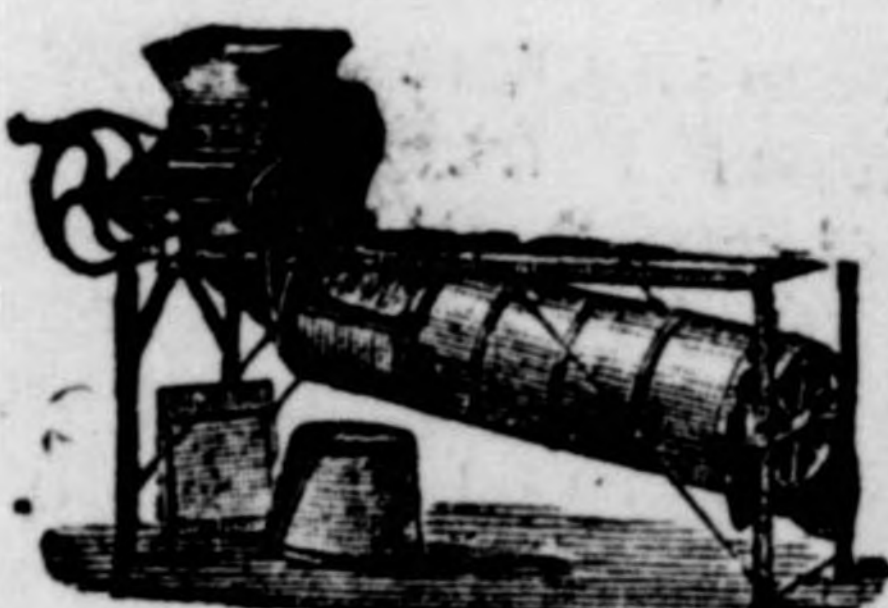
BROGLE JÓZSEF,

gép- és rostalemez-gyára Budapesten.

Gyár: váczut az osztr. állam vaspálya közelében. **Raktár:** váczikörut 68. sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett javított gyártmányait, mint:

Trieuröket változó rostával **Tisztítógépeket** szelelővel különlegességek **malmok számára** 28. 466. szám alatt szabadalmazott **hármaskéket, eséplőgép-rostákat, lyukasított és ha-**

sított lemezeket, vas, acél és horganyból, valamint mindennemű gazdaság gépek és szereket. — **Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.**

116/882. SZ.

Hirdetmény.

Dobsina rend. tanácsu városánál a **főjegyzői** állomás, halálozás folytán megürülvén, — ujonnan betöltendő.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen 800 frtnyi évi rendes fizetés, 21 köbméter bükk és 52 köbméter fenyűfa járandósággal egybekötött állomást elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt kérvényeiket **f. 1882. évi szeptember hó 13-áig** alulírt polgármesteri hivatalnál annival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Dobsina, 1882. évi július 16-án.

3—3

Gömör, polgármester.